

Prijímateľ: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety, n.o. Bratislava

Názov projektu: Profesionalizácia ako predpoklad efektívnej pomoci pri začleňovaní osôb ohrozených sociálnym vylúčením

Projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Typ projektu: dopytovo-orientovaný projekt

Sprostredkovateľský orgán: Implementačná agentúra MPSVaR SR

Odkaz na riadiaci orgán: www.esf.gov.sk; www.mv.gov

Operačný program: Ľudské zdroje

Konkrétny cieľ: Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce

Obdobie realizácie projektu: január 2019 – december 2020

Miesto realizácie projektu: Trnavský kraj, Žilinský kraj, Prešovský kraj, Košický kraj, Banskobystrický kraj, Nitriansky kraj, Trenčiansky kraj

Popis východiskovej situácie:

Vzdelávanie v špecifických činnostiach sociálnych pracovníkov doposiaľ nie je na Slovensku koncepčne vyriešené. Niektoré odborné činnosti vykonávajú sociálni pracovníci bez kvalifikovanej prípravy v rámci ďalšieho vzdelávania, keďže vysokoškolské vzdelávanie v odbore sociálna práca, ktoré sa riadi akreditačnými požiadavkami, je uniformné a nedáva možnosti konkrétnej obsahovej prípravy v rámci niektorých špecifických činností. Analýzy obsahu študijných programov vzdelávateľov v odbore sociálna práca nám potvrdili fakt, že študenti odboru nie sú vzdelávaní pre činnosti v oblasti krízovej intervencie, resocializácie a finančnej gramotnosti. Podobne aj v oblasti ďalšieho vzdelávania absentujú vzdelávacie programy, ktoré by boli zamerané na skvalitnenie výkonu odbornej činnosti v krízovej intervencii, resocializácii a vo finančnej gramotnosti. K riešeniu uvedeného deficitu môže prispieť najmä oblasť dobre rozpracovanej kontinuálnej a komplexnej edukácie po ukončení vysokoškolského štúdia a to najmä formou účasti na vzdelávacích programoch zameraných na skvalitňovanie práce s klientom (prijímateľom). Do zariadení, v ktorých sa tieto činnosti vykonávajú, nastupujú zamestnanci bez odbornej špecializovanej prípravy, čo podľa nášho

názoru výrazne ovplyvňuje aj kvalitu práce profesionálov a samotný efekt v prospech riešenia sociálnych problémov klientov. Potreba neustáleho zvyšovania kvality sociálnych pracovníkov a výkonu činností sociálnej práce sa stáva prirodzenou požiadavkou ich profesionálneho pôsobenia. Doposiaľ aj vplyvom zriadenia komory sociálnych pracovníkova asistentov sociálnej práce poznáme len dve zamerania špecializácií a to sociálna kuratela a posudková činnosť. Legislatívou sú ustanovené požiadavky na výkon špecializovaného sociálneho poradenstva a supervízie. Poukazujeme teda na fakt absentovania odbornej prípravy sociálnych pracovníkov a odborných zamestnancov v niektorých subjektoch, ktoré sú zamerané na krízovú intervenciu a resocializáciu. Dlhodobo pretrváva problém nízkej úrovne finančnej gramotnosti niektorej skupiny obyvateľstva, ktorá sa neprimerane zadlžuje a tým vytvára predpoklad vzniku chudoby a sociálneho vylúčenia. Aj v tomto prípade je nutné konštatovať, že na Slovensku nie je realizovaná odborná príprava sociálnych pracovníkov, ktorí by disponovali vedomosťami v oblasti edukácie ohrozených skupín a vytvárali by tým predpoklad prevencie v zadlžovaní, prípadne v jej postupnom zmiernovaní alebo odstraňovaní.

Opis projektu:

Cieľom projektu je zabezpečiť inovatívne (doposiaľ nerealizované) vzdelávanie, odborné sprevádzanie a tým získanie vyšších odborných kompetencií zamestnancov verejnej správy a neziskových organizácií v oblasti krízovej intervencie, resocializácie a finančnej gramotnosti. Kvalifikovanú odbornú prípravu považujeme za dôležitý predpoklad efektívnej práce s klientom. Projekt sa primárne sústreďí na odborníkov, najmä sociálnych pracovníkov, asistentov sociálnej práce a ďalších odborných zamestnancov, pracujúcich v priamom kontakte s občanmi ohrozenými chudobou a sociálnym vylúčením. Týmto profesionálom bude zabezpečené kontinuálne vzdelávanie, zamerané na rozšírenie špecifických zručností. Projektom plánované ďalšie vzdelávanie bude orientované na nácvik intervenčných postupov schopných u občanov ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením rozvíjať ich kompetencie sociálneho začlenenia a to za ich aktívnej účasti. Pred realizáciou vzdelávania plánujeme uskutočniť komunitné stretnutie lektorov a odborných pracovníkov projektu s jednotlivcami alebo skupinami ohrozenými diskrimináciou, chudobou alebo sociálnym vylúčením. Cieľom tejto činnosti bude identifikovať vlastné potreby klientov jednotlivých cieľových skupín, ich požiadavky ktoré by im pomohli tieto potreby saturovať, zistiť mieru závislosti od pomoci, hľadať možnosti efektívnej pomoci s dôrazom na zvyšovanie miery ich samostatnosti a udržiavania kontroly nad podporou a pomocou, ktorú od kompetentných odborných pracovníkov očakávajú. Podľa týchto zistení budú nastavené jednotlivé vzdelávacie

programy. Vyškolení odborníci budú spôsobilí efektívnejšej a komplexnejšej pomoci ľuďom nachádzajúcich sa v sociálnej núdzi. Projekt taktiež formuluje mechanizmy podpory a overenia funkčnosti nadobudnutých schopností v klinickej praxi. V rámci jeho aktivít sú plánované individuálne a skupinové supervízie, prezentácie prípadových kazuistík a workshopov. Inovatívnu je práve kombinácia nadobudnutia nových poznatkov a zručností a prostredníctvom supervíznych aktivít, analýz prípadových kazuistík a workshopov získanie okamžitej reflexie praxe. Priebežné vzdelávanie kompetentných pracovníkov bude prispôbené zhromaždeným požiadavkám a potrebám. Cieľovou skupinou, ktorá bude profitovať z prehĺbovania vzdelávania a získaných nových zručností vyškolených odborníkov, budú samotní klienti a im realizovaná adresná intervencia. Ponúknuté aktivity sa vzhľadom na minimálne náklady (cestovné a stravné) tak stanú dostupné širšiemu spektru odborných zamestnancov pôsobiacich v sociálnych službách a pri realizácii opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pracujúcich s občanmi ohrozenými chudobou a sociálnym vylúčením. Najmä zástupcom neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, akreditovaných subjektov, menších obcí, sociálnym pracovníkom v štátnej správe v procese adaptácie, ponúkne profesionálnu istotu a odborné sprevádzanie. Na konci reťazca bude zorientovaný klient, ktorý nebude predmetom intuitívnej intervencie, ale skutočnej odbornej pomoci. Tzn. zorientovaný občan, ktorý prostredníctvom získanej pomoci bude vedieť sám riešiť svoju nepriaznivú sociálnu situáciu, a tak predchádzať sociálnemu vylúčeniu. Realizovaním takto naplánovaných aktivít dôjde aj k vzájomnému spoznávaniu profesionálov pôsobiacich v rôznych subjektoch, čo je veľmi dobrý predpoklad pre úspešnú a efektívnu spoluprácu pri poskytovaní pomoci a riešení individuálnych problémov často spoločných klientov.

Cieľové skupiny:

1. Ľudia ohrození chudobou a sociálnym vylúčením.
2. V jednotlivých vzdelávacích programoch: Cieľovou skupinou vzdelávacích programov budú odborní pracovníci pôsobiaci v sociálnej oblasti u:- subjektov vykonávajúcich činnosti vo verejnom záujme (napr. organizácie verejnej správy, občianske združenia, neziskové organizácie, sociálni pracovníci vykonávajúci samostatnú prax ap.)- subjektov vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (napr. akreditované subjekty, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, mestá a obce)- verejných a neverejných poskytovateľoch sociálnych služieb (organizácie pôsobiace v krízovej intervencii a zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, najmä: resocializačné a krízové strediská, detské domovy, nízkoprahové, integračné, komunitné centrá, nocľahárne, útulok,

domov na polceste, zariadenie núdzového bývania)- u ďalších organizácií vykonávajúcich politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie alebo sociálneho začlenenia vo verejnom aj v neverejnom sektore(napr. úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, mestá a obce, neziskové organizácie, občianske združenia ap.)

Krízová intervencia (cieľová skupina): Odborní zamestnanci zariadení na výkon rozhodnutia súdu, ktorí vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately v zariadeniach, najmä krízových strediskách a detských domovoch. Sociálni pracovníci a iní odborní zamestnanci v rámci poskytovania sociálnych služieb krízovej intervencie, sociálnych služieb na podporu rodiny s deťmi a sociálnych služieb s použitím telekomunikačných technológií. Odborní zamestnanci a zamestnankyne orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávajúci opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov, vrátane terénnych sociálnych pracovníkov a rodinných asistentov. Sociálni pracovníci a iní zamestnanci obce, vyššieho územného celku, akreditovaných subjektov, právnických a fyzických osôb, ktorí vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle ich kompetencií podľa Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov. Sociálni pracovníci vykonávajúci samostatnú prax v oblasti sociálnych služieb alebo sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Psychológ, školský psychológ, špeciálny pedagóg, školský špeciálny pedagóg, terénny špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg vykonávajúci odbornú činnosť podľa Zákona č. 317/2009Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení neskorších predpisov.

Resocializácia (cieľová skupina): Odborní zamestnanci zariadení na výkon rozhodnutia súdu, ktorí vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadeniach, najmä v resocializačných strediskách, krízových strediskách a detských domovoch. Odborní zamestnanci a zamestnankyne orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonávajúci opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov. Sociálni pracovníci vykonávajúci samostatnú prax v oblasti sociálnych služieb alebo sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa Zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Odborní zamestnanci orgánov štátnej správy, samosprávy a tretieho

sektora, ktorých práca súvisí s resocializačnou starostlivosťou o danú cieľovú skupinu. Finančná gramotnosť (cieľová skupina): Odborní zamestnanci orgánov štátnej správy, samosprávy a tretieho sektora, ktorých práca súvisí s klientom v nepriaznivej sociálno-ekonomickej situácii.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu:

Účastníci vzdelávania získajú penzum vedomostí a zručností, ktoré budú využívať pri práci s ľuďmi ohrozenými chudobou a sociálnym vylúčením. Klient ako odberateľ sociálnej pomoci bude mať lepšie predpoklady riešiť svoju nepriaznivú situáciu – chudobu aj sociálne vylúčenie, prípadne bude vedieť zamedziť prehlbovaniu už vzniknutých nepriaznivých sociálnych situácií. Realizáciou projektu bude v jednotlivých vzdelávacích programoch zabezpečené zvýšenie odbornosti zamestnancov v subjektoch štátnej správy, samosprávy a neziskovom sektore, ktorí pracujú so sociálnym klientom, v nasledovnom rozsahu: Krízová intervencia: Absolventi získajú poznatky o sociálno-psychologických príčinách a dôsledkoch krízy, typológii krízových situácií a teoreticko-praxeologických východiskách krízovej intervencie. Rozšíria si odborné, legislatívne a organizačné poznatky pri vykonávaní krízovej intervencie v zariadení na výkon rozhodnutia súdu. Prehľadujú si vedomosti ohľadom diagnostikovania a multidisciplinárnej intervencie v krízových situáciách vzhľadom na vybrané cieľové skupiny – deti, dospelé osoby ohrozené domácim násilím, hromadnými nešťastiami alebo humanitárnymi krízami. Absolventi budú poznať osobitosti poskytovania krízovej intervencie prostredníctvom telekomunikačných technológií. Absolvent na základe získaných vedomostí a komplexného edukačného procesu nadobudne zručnosť operatívne identifikovať a komplexne posúdiť krízovú situáciu jednotlivca alebo rodiny a mieru jej ohrozenia, zaangažovať kľúčových aktérov pre operatívne riešenie krízovej situácie a použiť vhodné intervenčné nástroje pomoci. Absolventi si osvoja psychohygienické stratégie podpory krízového pracovníka. Resocializácia: Absolventi sa oboznámia s aktuálnym stavom v oblasti látkových a nelátkových závislostí (ďalej len závislostí) na Slovensku a v zahraničí, oboznámia sa s vývojom závislosti, jej príčinami a dôsledkami, osvoja si a budú schopní analyzovať rôzne spôsoby poskytovania resocializačnej starostlivosti z oblasti práce s osobou so závislosťou a jej integráciu do spoločnosti na Slovensku a v zahraničí, získajú teoretické vedomosti a praktické zručnosti v nadväznosti na úlohy resocializačnej starostlivosti a jej každodennej činnosti (terapeutická komunita, skupinová terapia, individuálne sprevádzanie klienta...), osvoja si význam spolupráce resocializačnej starostlivosti s vonkajším prostredím (partnermi), získajú teoretické vedomosti a praktické zručnosti v nadväznosti na úlohy jednotlivých pracovných pozícií v resocializačnej starostlivosti, získajú teoretické vedomosti

a praktické zručnosti v nadväznosti na sociálno-psychologickú, poradenskú a terapeutickú prácu s klientom resocializačnej starostlivosti a špecifické potreby vybraných cieľových skupín (deti, mladiství, osoby vo výkone trestu odňatia slobody, matky s deťmi a pod...), získajú teoretické vedomosti a praktické zručnosti v nadväznosti na úlohy rodiny klienta resocializačnej starostlivosti a jeho prirodzeného sociálneho okolia v definícii cieľov resocializačnej starostlivosti, budú pripravení na výkon resocializačnej starostlivosti s klientom so závislosťou, rozvinú svoje sociálne kompetencie a zefektívnia komunikáciu smerom ku klientovi a k podpore jeho ľudského potenciálu, budú vedieť spolupracovať v interdisciplinárnom tíme odborníkov z iných profesií a zároveň sa naučia spolupracovať s inými subjektmi v prospech zabezpečenia resocializačnej starostlivosti. Finančná gramotnosť: Absolventi vzdelávacieho programu budú disponovať odbornými vedomosťami z pohľadu sociálneho poradenstva a vzdelania v oblasti finančnej gramotnosti. Nadobudnú zručnosti vo vedení poradenského rozhovoru so sociálnym klientom v otázkach finančnej gramotnosti, zvládnu štandardné aj neštandardné situácie v oblasti komunikácie a kooperácie medzi poradcom a sociálnym klientom s orientáciou na motiváciu klienta k pozitívnej zmene a jeho mobilizáciu pri hľadaní nových alternatív vyriešenia problému vlastnými schopnosťami, na prevenciu finančnej zadlženosti, vrátane odkazov na ďalšie poradne štátnej i neštátnej inštitúcie, na vyriešenie finančnej situácie klienta. Neformálnym prístupom budú vedieť implementovať základné znalosti finančnej gramotnosti do povedomia vybraných skupín a priviesť ich k zručnosti pri riešení problémových situácií. Zabezpečia poskytnutie základného poučenia o povahe osobných a rodinných financií, o vytváraní a riadení osobných a rodinných rozpočtov s riešením najčastejších situácií, o predchádzaní stavom insolventie, metódach ich riešenia a pod. Koncept vzdelávania a realizácia vzdelávacích programov vytvorí diskusiu pre spracovanie optimálnych štandardov vzdelávania v uvedených oblastiach vzdelávania. Odborné semináre zamerané na potreby vzdelávania a reflexiu k vzdelávacím programom napomôžu významnejšie formulovať potreby obsahu vzdelávania ako aj prípravu konceptu pre vytvorenie podkladu uceleného systému ďalšieho vzdelávania v sociálnej oblasti. Multiaplikačný efekt predpokladáme z hľadiska sociálnej pomoci na regionálnej a lokálnej úrovni. Z hľadiska formulovania návrhu štandardov ďalšieho vzdelávania a návrhu konceptu pre systémové zabezpečenie ďalšieho vzdelávania zamestnancov v subjektoch verejnej správy a neziskových organizácií predpokladáme prínos na národnej úrovni. Projekt bude udržateľný aj po ukončení realizácie. Žiadateľ po realizácii projektu požiada o akreditáciu vzdelávacích programov a následne ich bude poskytovať pre potreby ďalšieho vzdelávania zamestnancov v subjektoch verejnej správy a neziskových organizácií. Prostredníctvom vzdelávacích

programov budú vyškolení odborníci, ktorí budú primárne poskytovať odbornú pomoc osobám ohrozeným chudobou a sociálnym vylúčením.

Prvý roku realizácie projektu:

Projekt je realizovaný v častiach. V prvom polroku bola činnosť zameraná na:

- Identifikáciu vlastných potrieb klientov vybranej cieľovej skupiny, ich požiadavky, ktoré by im pomohli tieto potreby saturovať.
- Zisťovanie miery závislosti od pomoci, hľadanie možností efektívnej pomoci s dôrazom na zvyšovanie miery ich samostatnosti a udržiavania kontroly nad podporou a pomocou.

S cieľovou skupinou osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením boli vykonané fokusové skupiny a identifikované vlastné potreby klientov.

V druhom polroku bola činnosť zameraná na zistenia vychádzajúce z komunikácie so subjektmi vykonávajúcimi činnosti vo verejnom záujme (napr. organizácie verejnej správy, občianske združenia, neziskové organizácie, sociálni pracovníci vykonávajúci samostatnú prax ap.)

Komunikácia prebiehala so subjektmi vykonávajúcimi opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (napr. akreditované subjekty, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, mestá a obce) - verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb (organizácie pôsobiace v krízovej intervencii a zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, najmä: resocializačné a krízové strediská, detské domovy, nízkoprahové, integračné, komunitné centrá, nocľahárne, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania).

Taktiež komunikácia s ďalšími organizáciami vykonávajúcimi politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie alebo sociálneho začlenenia vo verejnom aj v neverejnom sektore (napr. úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, mestá a obce, neziskové organizácie, občianske združenia ap.).

V záverečnej časti prvého roku realizácie projektu sa realizovalo vzdelávanie odborných pracovníkov v oblasti krízovej intervencie, resocializácie a finančnej gramotnosti.